

inquit, peccata singula reos suos lethaliter vulnerassent, innumerabiliter confossos homines hæc gratia singulari et semel tradita virtute salvavit. »

AUGUSTINUS. Per unum peccantem, dixit; ubi Adam intelligitur: non per unum peccatum; ubi tu verbo mutato atque subposito, vis intelligi singula singulorum.

CCXIV. JULIANUS. « Si enim ob unius delictum mors » regnavit per unum; multo magis qui abundantiam » gratiæ et donum justitiæ accipiunt, in vita regnabunt » per unum Jesum Christum¹: » Consequenter quod cœpit affirmat: duas enim posuit sententias, utrique volens convenire quod in fine subjunxit. Per unum enim qui fuit forma peccati, et in cujus similitudine prævaricantur sub Lege peccantes, pronuntiat regnare mortem; et per unum regnare in vita abundantiam quosque gratiæ consecutos, quæ gratia virtutem imitantibus prodest. Non remansit ergo de uno quæstio, quia hoc quod subditum est: eos videlicet in vita regnare, qui abundantiam gratiæ perceperint, etiam primum illud absolvit, ut nemo videlicet cogatur in mortem, nisi qui exemplum peccantis adamaverit.

AUGUSTINUS. Cujus exemplum peccantis adamaverit? nempe primi hominis: hunc enim formam dicis esse peccati propter imitationem, non propter generationem; proinde, sicut² dicis, « nemo in mortem cogitur, nisi qui exemplum peccantis hujus adamaverit: » non ergo coguntur in mortem, qui non in similitudine prævaricationis ejus, sicut existimas, peccaverunt. Quomodo ergo dicis, mortem regnasse et in eos qui peccaverunt quidem per liberum arbitrium, sed non in similitudine prævaricationis Adæ, quia sine Lege peccaverunt? Non itaque peccaverunt ejus exemplo: quoniam non peccantes in similitu-

¹ Rom. v, 17. — ² Forte si ut.

dine prævaricationis ejus, non exemplum peccantis adamaverunt: quantum enim ab hac similitudine peccantis hujus, tantum ab imitatione exempli hujus alieni sunt. Cum igitur et in eos regnavit mors, quid est quod dicis, « ut nemo cogatur in mortem, nisi qui exemplum peccantis adamaverit, » ejus videlicet, quem propter imitationem formam vis fuisse peccati? Ecce non adamaverunt peccantis exemplum, qui non in prævaricationis ejus similitudine peccaverunt; et tamen etiam regnavit in eos mors. An vis redire ad catholicam veritatem, ut in eos quoque mortem regnasse fatearis, qui non peccaverunt, propria non faciendo peccata, sed regnum mortis in similitudine prævaricationis ejus, de cujus stirpe sunt nati, tanquam hæreditario miseriæ jure subierunt? Sic prope intellexerunt hæc apostolica verba doctores Ecclesiæ, qui viderunt ea non posse recte intelligi, nisi in eis intelligatur obnoxiiæ successionis origo peccati; propter quod dixerunt, Parvulos secundum Adam carnaliter natos¹, contagium mortis antiquæ prima nativitate contrahere: nec Manichæi fuerunt, sed vos Pelagianos, Dei spiritu, qui per eos locutus est, damnaverunt.

CCXV. JULIANUS. « Vita autem in qua regnaturi sunt sancti, æterna monstratur: ergo et mors quæ iniquitatem voluntariam sequitur, æterna credatur. » Itaque sicut per » unius delictum in omnes homines in condemnationem, » sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per unius inobedientiam » peccatores constituti sunt multi, ita et per unius obedientiam justitiam constituentur multi². » Omnis est soluta perplexitas, impudenter de universitate calumnia concitatur, ineptissime in scirpo nodus quæritur. Pronuntiat Apostolus, non omnes esse, sed multos, qui per inobedien-

¹ Cyprian Epist. LXIV, ad Fidum. — ² Rom. v, 18 et 19.

tiam primi hominis, peccata didicissent; et multos esse, non omnes, qui per alterius obedientiam, justitiam essent adepti. Nihil hic de exortu humanitatis agitur, mores in diversis studiis publicantur: inobedientia et obedientia studiorum operam, non generationis, ostendit. Certe ubi opportunius, si quid secundum te saperet Apostolus, pronuntiaret omnes ad condemnationem ire nascendo, paucos autem ad vitam credendo, quam in hoc loco, ubi summa disputationis complenda erat? Debuit enim dicere, Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt omnes; imo non per inobedientiam, sed, sicut per generationem primi hominis peccatores nati sunt omnes, ita et per unius obedientiam justii constituentur multi.»

AUGUSTINUS. Imo debuit dicere, Sicut per inobedientiam suam peccatores constituti sunt multi, ita per obedientiam suam justii constituentur multi: aut, si imitationem, quam vos in magnis angustiis constituti et persequente veritate coarctati, invenisse vos putatis, qua exire posses, hoc loco ille commendare voluisset, debuit dicere, Sicut per imitationem inobedientiae unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per imitationem obedientiae unius hominis justii constituentur multi. Ecce et ego dixi quomodo debuerit Apostolus loqui, si hoc vellet dicere, quod vos dicitis: ne putes aliquid magnum esse, pro voluntate nostra verba componere, non auctoris voluntatem in verbis ejus exponere. Dixit ergo, per inobedientiam unius hominis, quem generationis principem noverat, peccatores constitutos esse multos; quoniam illa inobedientia est natura humana vitiata: et per obedientiam unius hominis, qui regenerationis est princeps, justos constitui multos: quia illius obedientia natura humana sanatur¹, « Qui factus est obediens usque ad mor-

¹ Philip. II, 8.

tem crucis, » ut justii constituentur per ejus gratiam, etiam qui non hic per suam conversationem justii esse potuerunt; sicut hi qui continuo post lavacrum regenerationis exspirant, sive grandioris, sive infantilis ætatis. Unde maluit verbum futuri temporis ponere, et constituentur dicere, non constituti sunt, quoniam justii illa justitia, quæ sine ullo peccato erit, in futuri sæculi æternitate victuri sunt. Cum autem de peccatoribus non dixit, constituentur, sed constituti sunt, sæculum hoc quod præterit, ubi jam vitiata est humana natura, verbo temporis præteriti expressit. Jam vero de multis quia ipsi sunt omnes, satis tibi responsum est. Tu autem quos Apostolus dixit omnes, non potuisti nisi contradicendo exponere, et dicendo, non sunt omnes; ad quod te nulla necessitas cogeret, si catholicum quam Pelagianum sensum tenere maluisses. Omnes enim propterea dicuntur et multi, ut discernantur ab eis, qui cum sint omnes, sunt tamen pauci.

CCXVI. JULIANUS. « Quod si ita intulisset, non minus docebatur impia esse, quam inepta sententia, qua et comparatio ipsa in diverso proposito personarum stolidissima doceretur, cum res non similes ad collationem venirent, natura videlicet et voluntas; ut in parte mali seminum necessitas poneretur, in parte vero boni studii sola libertas; imo jam non libertas, quoniam non suppetebat facultas eligendi boni et cavendi mali, si naturalis reatus fuisset. Dicit ergo Apostolus sapiens et eruditus Ecclesiæ doctor, per inobedientiam extitisse transisseque peccatum, multiplicarique justitiam.»

AUGUSTINUS. Ubi est quod dixeris, non peccatum transisse¹, sed mortem? Ecce nunc dicitis, per inobedientiam, quæ unius hominis commemorata est, non solum extitisse, verumetiam transisse peccatum. An quid prius dixeris

¹ Vide supra, num. 63, 64, 196.

fortassis oblitus es? Gratulandum est oblivioni tuæ, qua verum compelleris dicere. Nam quod tibi videtur, in collatione contrariorum partium non debere ex una parte poni necessitatem seminis, et ex altera studium voluntatis, stolidum esse reperires, si videres, sic in mala parte illos qui pertinent ad hominem primum, connexionem generationis, sine studio suæ voluntatis, peccati traxisse contagium, quemadmodum illi parvuli, qui pertinent ad hominem secundum, sine studio propriæ voluntatis, per pacem regenerationis justitiæ participes fiunt. Si autem semen ex utraque parte deposcis: sicut per Adam semen carnale vitiatum est, sic viget spiritale per Christum. Quod semen insinuavit nobis Joannes apostolus, dicens: « Et non potest peccare, quia semen ejus in ipso manet¹. » Quod in futuro sæculo bono potius apparebit, ubi qui erunt, peccare non poterunt; non in hoc sæculo maligno, ubi et hi qui pertinent ad sæculum peccata non habiturum, habent unde quotidie petant a Patre veniam peccatorum.

CCXVII. JULIANUS. « Ac per hoc, destruit opinionem peccati naturalis, et docet alias esse causas substantiæ, alias voluntatis. Ac ne intelligentia hæc nostro magis imputetur ingenio, quam apostolico dogmati, ea quæ huic loco addidit, audiamus. « Lex autem subintravit, inquit, » ut abundaret delictum: ubi autem abundavit peccatum, » superabundavit gratia; ut sicut regnavit peccatum in » mortem, ita et gratia regnet per justitiam, in vitam » æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum². » Assere igitur quemadmodum peccatum tuum, id est, traducis, cœperit abundare post legem, quæ post ministerium Moysi incrementa suscepit. »

AUGUSTINUS. Imo tu assere, quomodo, sicut superius

¹ I Joan. III, 9. — ² Rom. VII, 20 et 21.

dixisti¹, regnum peccati lata lege ceciderit; cum dicat Apostolus, lata lege abundasse peccatum. Ego autem quod dixi assero: quia etsi non asseram, clarum est. Peccatum quippe originale fuit et ante legem: « quia per » unum hominem peccatum intravit in mundum, et cum » illo mors per omnes homines pertransiit². » Erat et voluntarium: quoniam qui sine lege peccaverunt, sine lege peribunt³. Subintravit autem lex, ut abundaret peccatum⁴: quia his generibus peccatorum, quæ ante legem fuerunt, etiam illud accessit, quod prævaricatio nuncupatur. « Ubi enim lex non est, nec prævaricatio⁵. » Ubi ergo his omnibus generibus peccatorum abundavit peccatum, superabundavit gratia⁶; quia in his qui ad eam pertinent, omnium istorum generum reatum delet, et insuper donat ut delectatio peccati justitiæ delectatione vincatur; atque ad eam postea perveniatur vitam, ubi nullum erit omnino peccatum. Quomodo ergo res non similes in collationem venire, non debent, sicut paulo ante dixisti; cum ex contrariis fiat ista collatio, et ex una parte generatio ponatur, et ex altera regeneratio; ex una regnum mortis, ex altera regnum vitæ; ex una abundantia, ex altera remissio peccatorum; ex una delectatio peccati, per naturæ vitium usque ad consuetudinis malum, ex altera prælium contra concupiscentiam carnis, per sancti Spiritus adjutorium, usque ad victoriæ pacem, quæ nullum intrinsecus, nullum extrinsecus patietur inimicum. Hæc tene, si vis sanus esse: et noli contra hæc, quæ ad sanam doctrinam pertinent, insanire.

CCXVIII. JULIANUS. « Certe in his locis Apostolum de peccato naturali disseruisse contendis. Ad⁷ hoc supra dixerat, usque ad legem fuisse, ut intelligeretur post le-

¹ Vide supra, n. 198. — ² Rom. V, 12. — ³ Id. II, 12. — ⁴ Id. V, 20. — ⁵ Id. IV, 15. — ⁶ Id. V, 20. — ⁷ Forte at.

gem esse desiisse¹? nunc autem de eadem dicit, quod cœperit crescere et abundare post legem. Catholico intellectui quem sequimur, utrumque hoc convenire monstravimus: tuo vero dogmati qua impudentia vindicatur, ut unum idemque peccatum lege lata, superius quidem defecisse, nunc autem crevisse dicatur? Quomodo ergo post legem abundat naturale peccatum? acrius-ne cœperunt genitalia commoveri, ut de augmentis et novitate motuum peccato tuo virtus videatur adjuncta? An lex data nascentibus est, ut qui de libidine, quam dicis diabolicam esse et radicem fructumque peccati, geniti erant, admonerentur emendare quod facti erant, et gestum corrigere quem habuerant, cum eos generarent parentes? Cogere postremo quæ facta erant, infecta esse; quod illi audire videlicet renuentes, inobedientiæ crimen incurrerent? At hoc a nullo stultorum, nedum a lege quam Deus dedit, poterat imputari. »

AUGUSTINUS. Numquid alicubi diximus, peccatum originale crevisse post legem? Aut hoc intelligi volumus in eo quod ait Apostolus, « Lex subintravit, ut abundaret » delictum¹? » Abundavit enim, non quia illud genus crevit, quod ante jam fuerat; sed quia genus aliud peccati accessit, quod sine lege non erat, id est, prævaricatio, sicut paulo ante monstravimus. Concupiscentia est autem carnis, et libido genitalium, contra quam sanctorum castitas pugnat. Hanc tibi multum placentem, quoniam cum ipsa sua pugna, qui repugnat etiam pudicitia conjugalis, non nisi ad filios procreandos ea bene utens, aliis autem motibus ejus obsistens; hanc ergo cum ista sua pugna quia etiam in paradisi pacem conaris admittere vel² immittere, ipse in paradysum non disponis intrare. Quantalibet autem abs te defensione muniatur, et laudibus

¹ Rom. v, 13. — ² Rom. v, 20. — ³ Forte delendum est, admittere vel.

adornetur, aut vitium est, aut vitiata est: nec immerito, militibus Christi a quibus debellatur, odiosa est; cum qua ipse concludis, ut eam et expugnare te dicas, et laudare non erubescas. Per hanc humana quæ nascitur, caro peccati est: propter quod per illam nasci noluit ille, qui natus est in similitudine carnis peccati; ac per hoc, quamvis in carne vera, non tamen in carne peccati. Ex hac concupiscentia, suscepta tua, tibi quidem pulchra nimis, sed foeda omnibus sanctis, generatione trahitur originalis peccati vinculum, sola regeneratione solvendum: illud factum est per Adam, hoc fit per Christum; illud per quem peccatum intravit in mundum, hoc per eum qui tollit peccatum mundi. Sic agnoscit Adam et Christum, qui ex Adam transit ad Christum.

CCXIX. JULIANUS. « Quid ergo additum post legem est peccato naturali, quod quidem non solum prohibitum¹ aut condemnatum, verum etiam nec leviter vituperatum aut tenuiter ostensum probatur in lege? »

AUGUSTINUS. Ostenditur et in lege, sed si vobis auferatur velamen². Quid enim aliud ostenditur damnatione animæ illius qui octavo die non circumciditur³? Quid aliud ostenditur, quando infante nato sacrificium pro peccato jubetur offerri⁴? quod jam supra memoravi.

CCXX. JULIANUS. « Certe ne tu quidem adeo desipis, ut dicas, peccati traducem post circumcisionem factam esse majorem: quomodo ergo abundavit post legem quæ nec arguitur in lege, nec proditur? At hoc vide, quam sanæ intelligentiæ concinat, quæ peccatum in sola delinquentis voluntate constituit. Usque ad legem dicit Apostolus fuisse peccatum⁵, ut post legem intelligatur fuisse prævaricatio, promulgata videlicet præcepta transgre-

¹ Forte non prohibitum. — ² 2 Cor. iii, 16. — ³ Gen. xvii, 14. — ⁴ Levit. xii, 6. — ⁵ Rom. v, 13.

diens; atque hoc genere abundavit lege subintroeunte peccatum; quoniam reatui ejus de prævaricatione crevit invidia; et opus malæ voluntatis, sicut ante legem peccatum erat, ita post legem cœpit esse transgressio: quamvis non eo proposito legem Deus tulerit, ut mortales fierent ejus sanctione pejores. Neque enim lex peccatum aut causa peccati; sed mandatum sanctum, et justum, et bonum¹. Verum quia delinquentium pravitas, eo se ferro, quo curari debuit, vulneravit, obstititque consilio Dei, ut inde periclitaretur unde debueras sanari; dicit Apostolus, de effectu rerum, opinionem divini consilii, quo data lex fuerat, injuriam pertulisse. Et quia non fuit is proventus emendationis humanæ, in quem lator legis intenderat, sed in plurimis evenere contraria: eo usque ait profecisse studia peccantium, ut non ob aliud videretur data lex esse, quam ut improbi improbiores fierent, et ad peccatum prævaricatio jungeretur. »

AUGUSTINUS. Tu dicis ista, qui consilium Dei in danda lege non ipsum sapis quod apostolus Paulus ostendit; et ad eas blasphemias ipse te impingis, ut dicas: « Opinionem divini consilii, quo data lex fuerat, injuriam pertulisse: » tanquam aliud factum sit, quam Deus futurum fuerat opinatus; neque hoc provenerit lata lege, quod lator legis intenderat. Deum igitur omnium præscium futurorum, secundum tuam sapientiam, sua fefellit intentio? Non attendis quod scriptum est, « Multæ cogitationes in corde » viri, consilium autem Domini manet in æternum². » Si ergo vis nosse, quantum homini fas est, quo consilio Dei omnipotentis et omnia præscientis lex data fuerit, intueri quod dicit Apostolus: Si enim data esset lex, quæ » posset vivificare, omnino ex lege esset justitia³. » Et tanquam diceremus, Cur ergo data est? « Sed concludit, in-

¹ Rom. vii, 7 et 12. — ² Prov. xix, 21, juxta LXX. — ³ Gal. iii, 21.

» quit, Scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide » Jesu Christi daretur credentibus¹. » Ecce quod est consilium datæ legis.

Quis autem nescit, non legis, sed hominum vitio lege subintrante abundasse peccatum? Sed hoc vitium, quo prohibita plus delectant, et fit virtus peccati lex, non sanat nisi vivificans spiritus, non littera occidens²: quæ tamen ad hoc utilis fuit, quia cum ipsa occideret, per prævaricationem, crescente per prohibitionem cupiditate peccandi, vivificantem Spiritum fecit inquiri, et hominem de sua virtute lethaliter confidentem, adjutorium gratiæ Dei compulit poscere, sub lege, quamvis sancta et justa et bona, tamen deficientem, atque ad operanda quæ sancta, quæ justa, quæ bona sunt, sibi subvenire propriis viribus non valentem.

CCXXI. JULIANUS. « Jure igitur hoc genere dicitur abundasse delictum, quod et ante legem, et post legem, uniuscujusque committebat voluntas; sed ante legem peccatrix, post legem autem etiam prævaricatrix. Tunc ergo crescit et abundat aliquid, cum in genere suo colligit incrementa: sicut peccato liberæ voluntatis post Moysen cumulus transgressionis accessit: de eodem enim genere fuit, licet in tempore diverso, id est, de mala voluntate, quæ et ante legem, et post legem, non coactu insuperabili, sed studio vituperabili deliquit. Quæ cum ita sint, tibi nihil potest de apostolicis convenire verbis. Neque enim subintroeunte lege peccatum traducis aut copiosius factum docetur, aut grandius: nec peccatis voluntatis illud abundare jure dicitur, quod ad nascentium voluntatem nequaquam attinere monstratur. Non ergo abundavit post legem, quod lex nec prohibere potuit, nec punire. « Ubi » autem abundavit peccatum, superabundavit gratia: ut

¹ Gal. iii, 22. — ² 1 Cor. xv, 56.

» sicut regnavit peccatum in mortem, ita gratia regnet
» per justitiam in vitam æternam¹. »

AUGUSTINUS. Originale peccatum non quidem post legem crevit: sed tamen lex etiam ipsum, cujus abolitionem circumcisione infantis significaret, invenit: sicut invenit etiam peccata ignorantiae, quæ nec ipsa data lege creverunt; quando quidem potius ipsa ignorantia diminuta est, quia scientia legis accessit. Sed peccatum, sine quo nemo nascitur, crevit voluntatis accessu, originali concupiscentia trahente peccantis assensum. Abundavit autem peccatum, id est, nimis crevit, postea quam per legem facta est cognitio peccati, et coepit etiam prævaricatione peccari². Quod si velitis advertere, et acquiescere veritati, nulla necessitate cogemini, aperte Apostolo contradicere clamanti, « Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit³. » Illo enim dicente, pertransiit per omnes, cum vos non per omnes pertransisse dicitis, quid aliud quam Apostolo contradicatis? et si Apostolo, utique Christo. Quid ergo miramini, quod abominatur vos Ecclesia Christi, qui sentiis lethalibus vestris infirmos parvulos subtrahere conamini medicamentis salubribus Christi?

CCXXII. JULIANUS. « Aperit se Apostolus clarius in processu, et docet, in perditione salutis humanæ, Deum copia suæ miserationis admonitum, desperatis rebus efficaciorum solito medicinam tulisse; ut quos præceptis non correxerat, beneficiis obligaret; et ita devotionem exigeret in futurum, ut non imputaret peracta; studerentque deinceps custodire justitiam homines, quam compendio credulitatis fuerant assecuti. Abundantia ergo præcedentium peccatorum, tam abundantis misericordiæ

¹ Rom. v, 20 et 21. — ² Id. iii, 20. — ³ Id. v, 12.

exegit auxilium: quoniam nisi tanta copia indulgentis fuisset¹, nulla alia disciplina morbis tam gravibus subveniret. »

Verum in hac divini commendatione beneficii, vidit Apostolus objectioni locum patere eorum, qui dicere poterant, Si rite merita causarum de effectibus æstimamus, et peccatorum copia, ut misericordia Dei afflueret, impetravit; insistendum peccatis est, ut gratiæ non desit ubertas. Occurrens itaque opinioni ejusmodi: « Quid ergo dicemus, » inquit; permanebimus in peccato, ut gratia abundet? » Absit: qui enim mortui sumus peccato, quemadmodum adhuc vivemus in eo? An ignoratis quoniam quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte illius baptizati sumus? Consepulti ergo sumus illi, per baptismum in mortem, ut quemadmodum surrexit Christus in gloria Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus². »

AUGUSTINUS. Numquid ideo non vos apostolica ista verba suffocant, quia et vos ea commemoratis, ne obliviscamur quam firma conemini domus Dei fundamenta convellere? Insane, cum dixisset Apostolus, Si mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in eo? Ideo subjecit, An ignoratis quoniam quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? ut baptizatos in Christo mortuos probaret esse peccato. Usque adeo-ne surdus es, ut ista non audias? usqueadeo cæcus, ut ista non videas? Confitere ergo peccato mortuos parvulos baptizatos; confitere tandem originale peccatum; non enim aliud cui morentur habuerunt: aut dic aperte, baptizari eos non oportere; aut cum baptizantur, non eos in Christo Jesu baptizari aut non in morte ipsius baptizari, et dele si potes Apostoli verba dicentis: « Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. » Porro si hæc verba delere non potes, sicut non

¹ Forte indulgentiæ. — ² Rom. vi, 1 et seqq.